

Masarykova základní škola
a Mateřská škola
Brno, Zemědělská 29

příspěvková organizace

Preventivní program

2022/23

Charakteristika školy

Jedná se o školu postavenou ve 30. letech minulého století ve funkcionalistickém stylu v jedné ze středových čtvrtí města Brna, provoz je realizován ve dvou budovách. Škola disponuje dvěma hřišti a menšími pozemky v areálech školních budov.

Většina tříd I. stupně se nachází v budově na Jugoslávské 126. K této budově patří i menší hřiště, které je využíváno především k výuce tělesné výchovy, trávení času o velkých přestávkách a k pobytu venku v rámci školní družiny.

Třídy II. stupně a zbývající třídy I. stupně se nacházejí v budově Zemědělská 29, kde je i ředitelství a kancelář školy. I k této budově patří školní hřiště využívané rovněž k výuce tělesné výchovy, trávení času o velkých přestávkách a k dalšímu využití při mimoškolních aktivitách.

Mimo vyučování mohou žáci navštěvovat různé nepovinné předměty a zájmové útvary, např. keramiku, sborový zpěv, náboženství, sportovní a míčové hry. Zájmy dětí rozvíjejí také vychovatelky ve školní družině, kde pracují hudební, výtvarné a pracovní skupiny.

Škola úzce spolupracuje s provozovateli dalších mimoškolních aktivit a organizačně se podílí na zajištění jejich činnosti v budovách školy ve spolupráci se školní družinou. Patří sem sportovní činnosti, výuka ZUŠ Jaroslava Kvapila, činnost hudební školy YAMAHA. Velkou výhodou je, že tyto aktivity navazují na vyučování, popř. na chod ŠD, a probíhají ve školních budovách.

Za rizikové faktory nacházející se v okolí školy považujeme různé druhy restaurací, prodejní stánky, parčíky se svými zákoutími a nežádoucí návštěvy mládeže na školních hřištích.

Cíl: Provádět systém prevence na škole a aktivity naplánované v rámci preventivního programu

Hlavní aktivity a úkoly:

- preventivní práce s dětmi, rozvíjení osobnosti a podpora komunikace, tvorba pozitivního sociálního klimatu na škole
- včleňování výchovy ke zdravému životnímu stylu, environmentální výchovy a oblastí preventivní výchovy do výuky jednotlivých předmětů /Rv, Ov, přírodověda a přírodopis, vlastivěda, český jazyk, prvouka, Vv, Tv, Ch/
- realizace projektů v souvislosti se ŠVP „Od hraní k učení“
- realizace programů
- aktivity ve všech oblastech prevence:
  - **drogová závislost, alkoholismus a kouření, kyberšikana, kriminalita, virtuální drogy, hráčství, záškoláctví, šikana, rasismus**
  - **posílení aktivit zaměřených na prevenci kouření, vandalismu, sprejerství a ničení školního majetku**
  - **sekty, sektářství, kulty**
  - **mentální anorexie, bulimie**
  - **pomoc při řešení rodinných problémů žáků – rozpad rodiny, alkoholismus rodičů, zneužívání a týrání dětí...**

Spolupráce ŠMP:

- s výchovným poradcem, školním psychologem, speciálním pedagogem, s asistenty s vedením školy
- s třídními učiteli a ostatními vyučujícími
- s PPP Brno
- s Policií ČR
- s Městskou policií
- s ÚMČ Brno – sever, OSPOD
- s rodiči a osvětová činnost pro rodiče v oblasti zdravého životního stylu a v oblasti prevence ve vývoji a výchově mládeže
- s krizovými, poradenskými preventivními zařízeními s ŠPP

Další úkoly:

- řešení konkrétních problémových situací souvisejících s výskytem rizikového chování, průběžná diagnostika a evaluace
- vzdělávání pedagogických pracovníků v metodice preventivní výchovy a netradičních technikách pedagogické práce
- poradenské služby žákům a rodičům vedení nástěnky a schránky důvěry

Garant: Mgr. Vladimíra Plívová, MP

Cílové skupiny: Žáci MŠ
Žáci ZŠ
Školní parlament
Žáci s rizikovým chováním
Pedagogičtí pracovníci školy
Rodiče

Plán práce na školní rok 2022/23

a) informační část

- seznámit žáky a rodiče s metodikem prevence (na stránkách školy)
- informační nástěnky (s adresářem kontaktů na různé organizace)
- pravidelná evidence výskytu rizikového chování na škole
- vytvořit vnitřní řád pro školu s doporučenými postupy při výskytu rizikového chování
- pravidelně informovat pedagogy o možnostech dalšího vzdělávání
- informovat rodiče prostřednictvím webových stránek (ŠŘ, PP, Krizový plán proti šikaně, důležité kontakty)

b) výchovně – vzdělávací část

- monitorovat a vyhledávat problémové žáky, možné oběti šikany atd. a vést o nich evidenci
- do výuky zařadit témata: zdravý životní styl, rasismus, šikana, kriminalita, právo atd., v rámci výuky nácvik zvládání konfliktních a stresových situací, asertivního chování,
- umění odmítat atd.
- umožnit žákům vhodnou formou sdělit svůj názor a diskutovat upozornit žáky na fungování schránky důvěry
- vést žáky k smysluplnému využívání volného času v rámci kroužků, sportovních aktivit apod.
- upozorňovat v rámci běžné výuky na významné dny v roce (např. Mezinárodní den nekouření, Den bez aut atd.)

Preventivní program vzhledem k cílovým skupinám:

MŠ

- metodické vedení a spolupráce s vedoucí učitelkou MŠ
- preventivní aktivity v rámci zdravého života a ochrany zdraví
- výchovné využití pozitivních příkladů z četby pohádek, vyprávění
- videokazety s tematikou prevence v MŠ
- metody aktivního sociálního učení s ohledem na věk

Žáci ZŠ

- informace z oblasti prevence, schránky důvěry, nástěnky, kontakty
- vytváření nových kolektivů v 1. a 6. třídách
- seznámení žáků s volno časovými aktivitami v rámci zájmových útvarů, nepovinných
- předmětů a aktivit mimoškolních institucí působících v rámci ZŠ
- preventivní působení na žáky v průběhu ŠVP, LVK, školních výletů a jiných akcí
- blok s tematikou dopravní výchovy
- vztahy ve třídách
- ekologické chvílky ve třídách
- sběr starého papíru
- profesní orientace
- Olympijský den
- Organizace následných programů, besed, přednášek, soutěží a ostatních aktivit v rámci specifické primární prevence:
  - programy PPP Sládkova dle nabídky
  - programy SVČ Lužánky dle nabídky
  - celoroční plán programů primární prevence pro jednotlivé ročníky (ŠPP)
  - zachovat celoroční spolupráci žáků I. i II. stupně s KJM
  - HZS ČR, besedy a nácvik modelových situací v rámci preventivního programu Ochrana obyvatelstva za mimořádných situací
  - PČR Brno
  - MP Brno
  - aktivity dramatického kroužku a pěveckých sborů, vystoupení pro školu i veřejnost
  - mimoškolní aktivity, sportovní hry, jazykové kroužky
  - filmová a divadelní představení s protidrogovou tematikou dle nabídky
  - soutěže ve zpěvu, výchovné koncerty ve dvoraně školy
  - pravidelné návštěvy brněnských divadel, muzeí, kin, knihoven
  - historické exkurze (Praha, Vídeň, Osvětim)
  - kulturní, společenské, tělovýchovné akce dle celoroční nabídky (Den dětí, Svátek matek, Olympijský den)

Školní parlament

- pravidelné schůzky ZŘ II. se dvěma zástupci 5. – 9. tříd 1krát za 14 dnů
- zajištění komunikace mezi žáky a vedením školy
- hodnocení a vysvětlování situací a stanovisek, hledání řešení problémů žáků
- pomoc a vedení žáků v případech problémových situací
- rozhovory na témata, která žáky zajímají / agresivita, šikana, vandalismus, stravování, vztahy ve třídě, ubližování starších žáků mladším, respektování se navzájem, školní

neúspěchy, návrhy na vylepšení školního prostředí, diskuse o možnostech trávení volného času aj./

- přenášení informací ke spolužákům
- organizování anket, dotazníků a rozhovorů, při jejichž tvorbě se zástupci parlamentu aktivně účastní
- vztahy ve třídě, ubližování starších žáků mladším, respektování se navzájem
- školní neúspěchy, návrhy na vylepšení školního prostředí
- přenášení informací ke spolužákům

Žáci s rizikovým chováním

- celoroční průběžná práce s těmito žáky
- skupinové a individuální pohovory
- rozbor a řešení problémových situací
- individuální přístup a pomoc
- aktivizace a motivace
- pověřování drobnými úkoly
- posilování sebevědomí těchto žáků
- navázání kontaktů s organizacemi, které mohou žákům nabídnout pomoc
- rozbor konkrétních kolizních situací, nabídka řešení, nácvik chování
- spolupráce se SVP
- spolupráce s rodiči problémových žáků
- spolupráce s OSPOD
- spolupráce s jednotlivými složkami Policie ČR
- spolupráce s odborníky – pedagogové, psychologové, psychiatři dle potřeb
- problémových žáků
- spolupráce s PPP

Pedagogičtí pracovníci školy

- školní metodik prevence V. Plívová, metodická a řídicí funkce
- speciální pedagog Mgr. Lucie Růžičková
- vedení školy
- vyučující
- nástěnky, kontakty
- mapování vztahů v třídních kolektivech, diagnostika
- Preventivní program na školní rok 2022/23
- Krizový plán proti šikaně
- řešení, diagnostika a evaluace preventivních programů
- aktuální vzdělávání v oblasti prevence
- schránky důvěry, aktivní řešení problémů
- spolupráce s odborníky / PPP, SVP, lékaři, OSPOD, OHS, Městská policie, Policie ČR aj./

Rodiče

- spolupráce s Klubem rodičů
- informování rodičů o aktivitách prevence ve škole a jejím okolí na třídních schůzkách, na webových stránkách, při osobních konzultacích
- poskytování poradenské a metodické pomoci v rámci terciální prevence
- individuální spolupráce s rodiči při řešení konkrétních problémů dětí dle jejich požadavků
- vedení rodičů k vzájemnému dialogu o situaci mezi dospívajícími
- zvýšení angažovanosti rodičů a podílu jejich spolupráce při řešení problémových situací
- zaměření se na získávání informací o situaci v konkrétním kolektivu

Poznámka:

Plán činnosti v oblasti rizikového chování pro školní rok 2022/23 je flexibilní, proto je možná změna např. z důvodu nekonání akce, či přidání akcí dalších dle aktuální nabídky spolupracujících organizací. Součástí PP je Krizový plán proti šikaně, Řešení rizikového chování v krizových situacích (návykové látky, šikana a kyberšikana, syndrom týraného dítěte, záškoláctví, agresivní chování + projevy žáků s PAS), propojení PP a ŠVP Od hraní k učení, č.j.: 462/2016.

Brno, 5. září 2022

Vypracovala: Mgr. Vladimíra Plívová

Brno, 5. září 2022

Schválil: Mgr. Miloš Hruža

Přílohy:

Krizový program proti šikaně

Řešení rizikového chování ve škole

Krizový program proti šikaně (příloha PP)

Do prevence proti šikaně jsou zapojeni všichni pracovníci školy. Informace si mezi sebou předávají na pedagogických radách, prostřednictvím nástěnek, internetu i formou individuálního pohovoru.

Užší realizační tým tvoří:

Mgr. Miloš Hruža, ředitel školy

Mgr. Barbora Trnková, zástupkyně ředitele

Mgr. Anna Beránková, zástupkyně ředitele

Mgr. Vladimíra Plívová, metodička prevence

Třídní učitelé si zmapují a vyhodnotí současnou situaci ve svých třídách, formu zvolí dle vlastního uvážení.

Při řešení šikanování spolupracují především třídní učitelé, ale i ostatní pracovníci školy s užším realizačním týmem, zejména pak s metodičkou prevence, která je informována o jakémkoliv projevu šikany a doporučí postup při řešení situace.

Velmi důležitá je prevence realizovaná v třídnických hodinách, kde mají žáci možnost společně s třídním učitelem řešit své problémy. Konají se jednou za čtrnáct dnů a termín je přesně stanoven.

Na problematiku šikany lze upozornit ve všech předmětech, zejména ve výchovách. Zde je nutná spolupráce mezi jednotlivými vyučujícími.

Mimo výuku je prevence uskutečňována o přestávkách (komunikace se žáky), prostřednictvím schránky důvěry, mailovou poštou i během mimoškolních akcí.

Ochranný režim je zajištěn a garantován školním řádem, ve kterém jsou jednotlivé body věnovány vztahům mezi spolužáky, je zde začleněn i způsob potrestání v případě porušení některého z bodů. Užší realizační tým vytipoval rizikové prostory (toalety, šatny, jídelna, školní hřiště) a zajistil zde důsledné dodržování dozorů.

Rodiče jsou seznámeni se základními dokumenty formou webových stránek. Jakékoliv podezření na šikanu svého dítěte hlásí buď třídnímu učiteli, nebo komukoliv z užšího realizačního týmu. Kontakty jsou uvedeny na webových stránkách.

Škola spolupracuje se specializovanými zařízeními, např. PPP, OSPOD, PČR, MP.

Nezbytná je též spolupráce se školami v okolí, např. ZŠ Merhautova, ZŠ nám. Republiky, ZŠ Janouškova.

Jelikož je tento dokument otevřený, bude v průběhu školního roku evaluován jednotlivými pedagogy a aktuálně doplňován a upravován.

Řešení rizikového chování v krizových situacích (příloha PP)

- Návykové látky
- Šikana a kyberšikana
- Syndrom týraného dítěte
- Záškoláctví
- Agresivní chování + projevy žáků s PAS

Návykové látky

Tabákové výrobky:

V případě přistižení při konzumaci v prostorách školy, v době školního vyučování nebo v rámci akcí pořádaných školou je nutné v další konzumaci zabránit, tabákový výrobek odebrat a zajistit.

O události je sepsán záznam s vyjádřením žáka, který založí

ŠMP. TU informuje zákonného zástupce nezletilého žáka.

V závažných případech a při opakování jednání vyrozumí škola OSPOD. Z události je vyvozeno opatření stanovené ŠŘ.

Alkohol:

V případě přistižení při konzumaci v prostorách školy, v době školního vyučování nebo v rámci akcí pořádaných školou je nutné v další konzumaci zabránit, alkohol odebrat a zajistit.

V případě ohrožení zdraví a života zajistí škola pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.

Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, je o události sepsán záznam s vyjádřením žáka, který založí ŠMP.

Škola informuje zákonného zástupce nezletilého žáka.

Pokud žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl. Jestliže není dostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů.

Při opakování situace splní škola ohlašovací povinnost k OSPOD. Z události je vyvozeno opatření stanovené ŠŘ.

V případě důvodného podezření na intoxikaci žáka může škola provést orientační test na přítomnost alkoholu, ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce nezletilého žáka.

V případě nálezů alkoholu v prostorách školy pedagogičtí pracovníci nepodrobují tekutinu žádnému testu, ihned informují vedení školy, uloží tekutinu u vedení školy a zpracují záznam o události.

V případě zadržení alkoholu u žáka pedagogičtí pracovníci nepodrobují tekutinu žádnému testu, ihned informují vedení školy, sepíší stručný záznam s vyjádřením žáka, datem, místem a časem nálezů a se jménem žáka. Zápisu a rozhovoru je přítomen ředitel školy (zástupce), zápis založí ŠMP. Škola informuje zákonného zástupce nezletilého žáka, případně OSPOD, pokud se jedná o opakovaný nález.

Drogy:

Jak poznáme drogy:

Konopí (marihuana) – zelená bylina, nejčastěji sušená, charakteristická vůně, hašiš – tmavá hmota. Způsobují rozšířené zornice, zarudlé oči, kašel, únavu, zrychlený puls.

Lysohlávky – malé houby podobné špičce, LSD – čtverečky papíru velikosti nehtu s obrázky. Způsobují poruchu koordinace pohybu, vnímání času, deprese, bohaté halucinace.

Pervitin – světlý krystalický prášek, popř. roztok, kokain – bílý krystalický prášek, extáze – tablety. Stimulační drogy způsobují zrychlený tep, dech, při šňupání posmrkávání, neklid, motorická aktivita, pocity pronásledování, záchvaty vzteku, sklon k násilí.

Heroin – podle stupně znečištění bílý až hnědý prášek nakyslého zápachu. Způsobuje apatii, útlum, zúžené zornice.

Podezření, že žák přechovává drogy:

Učiteli není dovoleno bez svolení žáka provádět šetření.

Pedagogický pracovník školy vyzve žáka, aby v prostorách mimo třídu (kabinet, sborovna, ředitelna) za přítomnosti svědka (ředitel školy, zástupce, kolega) vyskládal obsah tašky, kapes na stůl. V žádném případě sám nekontroluje ani nešacuje!

V případě odmítnutí volá zákonného zástupce.

Při nálezů je stanovena ohlašovací povinnost policii, droga je zajištěna (uzavřena v obálce s datem a razítkem školy) a uložena v trezoru.

O události je proveden záznam, založí jej ŠMP.

Škola informuje zákonného zástupce žáka, TU prodiskutuje (za přítomnosti ŠMP, ŠP, vedení školy) celou událost se žákem a s rodiči a doporučí následnou péči.

Konzumace drog ve škole:

V případě přistižení při konzumaci drog v prostorách školy, v době vyučování nebo v rámci akcí pořádaných školou je nutné v další konzumaci zabránit, látku odebrat a zajistit.

O události je sepsán záznam s vyjádřením žáka a skutečností, zda byly provedeny orientační testy (je nutný souhlas rodičů). Záznam uloží ŠMP.

V případě, kdy je žák ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou péči a volá lékařskou službu první pomoci.

Jestliže nehrozí akutní nebezpečí, pedagogický pracovník zajistí vyjádření žáka a informuje vedení školy.

V případě, že žák není schopen pokračovat ve výuce, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl. Vyrozumění učiní i v případě, kdy žák způsobilý k pobytu ve škole je. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola OSPOD.

Škola splní oznamovací povinnost k OSPOD.

V případě zájmu poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci.

Škola vyvodí opatření stanovené ŠŘ. Je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Distribuce je trestným činem, užívání je porušením ŠŘ.

V případě podezření na intoxikaci může pedagogický pracovník ve výjimečných případech provést orientační test, ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce nezletilého žáka.

Celou událost je vhodné prodiskutovat se zbytkem třídy, případně pozvat odborníka.

Distribuce drog ve škole:

Distribuce NL je v ČR považována za protiprávní jednání, je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství není rozhodující.

Při důvodném podezření, že ve škole došlo k distribuci, musí škola vždy vyrozumět Policii ČR.

Jestliže se jedná o osobu mladší 18 let nebo jednání bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola zákonného zástupce a OSPOD.

Nález drog ve škole:

V prostorách školy – pracovníci školy látku nepodrobují žádnému testu, ihned uvědomí vedení školy a sepiší záznam, vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění látky (v případě časové překážky vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nález, přelepí, opatří razítkem školy, podpisem a uloží do trezoru).

U žáka – viz předešlý bod + stručný záznam s vyjádřením žáka, datum, místo, čas nález a jméno žáka. Zápis žák podepíše, přítomno je vedení školy. Pokud se žák intoxikoval, je látka předána privolanému lékaři. Informován je též zákonný zástupce žáka.

Důvodné podezření, že žák má drogu u sebe – pracovník školy vyrozumí Policii ČR a informuje zákonného zástupce žáka, žák je do příjezdu Policie ČR izolován, ale pod dohledem. Neprovádí se osobní prohlídka ani prohlídka jeho věcí.

Šikana a kyberšikana

1. fáze – psychický nátlak
2. fáze – psychický nátlak přerůstá v agresi fyzickou
3. fáze – k agresorům se přidávají další jednotlivci
4. fáze – normy agresorů přijímá celá skupina, třída
5. fáze – agresori jsou vnímáni jako „kingové“, oběti jako „podlidi“

Šikana:

Řeší školní metodik prevence s třídním učitelem, příp. vedením školy.

Pedagogický pracovník odhadne závažnost situace a provede rozhovor s informátory a obětí (je důležité, aby o tom nevěděli ostatní žáci, nesmí docházet k přímé konfrontaci pachatele a oběti).

Nalezne vhodné svědky, kteří budou pravdivě vypovídat, a provede s nimi individuální, případně i konfrontační rozhovory (chybou je společné vyšetřování svědků a agresorů).

Provede rozhovor s agresorem (agresory).

Školní metodik prevence informuje vedení školy, svolá výchovnou komisi (ŠMP, ŠP, TU, vedení školy, žák – agresor a jeho zákonný zástupce), kde se rozhodne o výchovných opatřeních.

Je zajištěna ochrana oběti, rodiče jsou informováni o zjištěných závěrech školy a domluví se na dalších opatřeních.

Situace je rozebrána ve třídě, zdůrazněny nebezpečné důsledky šikany, oznámeno potrestání viníků. Třída je i nadále sledována.

V případě brutální šikany je nutné zvládnout „šok“ a postarat se o oběť, přivolat pomoc (třída nesmí zůstat bez dozoru), zabránit domluvě (zamezit křivé skupinové výpovědi), poskytnout oběti pomoc a bezpečí, přivolat policii.

Pokud má škola jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení, pokud má podezření, hlásí tuto skutečnost na OSPOD. V případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou a odmítají se zúčastňovat výchovných komisí, je škola oprávněna vyzoomět OSPOD.

Kyberšikana:

Řeší školní metodik prevence s třídním učitelem, příp. vedením školy.

Pokud k šikanování došlo v průběhu vyučování, nese plnou odpovědnost škola. Školní řád respektuje tento fenomén (např. zákaz používání mobilních telefonů v průběhu vyučování, zákaz fotografování apod.).

Pedagogický pracovník provede rozhovor s účastníky (individuálně s informátory, obětí i svědky, agresorem). Vyhodnotí situaci a informuje vedení školy i zákonné zástupce oběti i agresora.

Škola svolá výchovnou komisi (ŠMP, ŠP, TU, vedení školy, agresor a jeho zákonný zástupce), kde se rozhodne o výchovných opatřeních.

Je zajištěna ochrana oběti, rodiče jsou informováni o zjištěných závěrech školy, je jim nabídnuta pomoc. Oběti je doporučeno, aby ukládala důkazy, neodpovídala, mluvila o tom, co se jí děje.

Syndrom týraného dítěte

1. Změny v chování dítěte
2. Znamky na těle dítěte
3. Znamky zanedbávání (trvalý hlad, podvýživa, špatná hygiena, nevhodné oblečení vzhledem k počasí, nedostatek dohledu)
4. Projevy zanedbávaného dítěte (špatné vztahy s rodiči, touží po citu a pozornosti, jí hltavě, chodí za školu nebo pozdě, má potíže s učením, zdráhá se odcházet domů, žebra o jídlo)

Řeší školní metodik prevence, třídní učitel, pediatr, OSPOD, informováno vedení školy.

Pokud dojde pedagogický pracovník po zpozorování neklamných známek vzbuzujících podezření na syndrom týraného dítěte k závěru, že je třeba dítěti pomoci, pokusí se navázat s žákem osobní kontakt (tento rozhovor je klíčový, vede ho většinou

TU).

Pokud se nedaří kontakt navázat, je dobré se obrátit na PPP, doporučit žákovi Linku bezpečí, informovat se mezi spolužáky, obrátit se na sourozence.

Pokud si učitel pozve do školy zákonné zástupce žáka, měl by chtít, aby rodič pouze okomentoval, jak si vysvětluje vyzpozorované problémy. Pokud není nic zjištěno a nezvyklé chování pokračuje, je třeba se obrátit na odborníka (především OSPOD).

Při podezření ze sexuálního zneužívání je třeba opět navázat s dítětem osobní kontakt, pokud je potvrzeno, oznámí pedagogický pracovník tuto skutečnost vedení školy, kontaktuje Policii ČR a OSPOD. Pokud se zneužívání dopustí rodič, není žádoucí ho informovat.

Pokud je dítě obětí sexuálního napadení cestou do školy a útočníkem je neznámá osoba, je třeba vše oznámit Policii ČR, rodičům a OSPOD.

Pokud má škola jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení, pokud má podezření, zákon určuje za povinnost nahlásit tuto skutečnost sociálnímu pracovníkovi z OSPOD.

Záškoláctví

Řeší školní metodik prevence, třídní učitel, při opakovaném záškoláctví nebo vyšším počtu hodin (25 a víc) OSPOD, případně Policie ČR.

Škola se řídí Metodickým pokynem k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14), školním řádem, který je v souladu s platnou legislativou a kde jsou uvedena konkrétní pravidla týkající se postupu školy v případě záškoláctví.

Absenci evidují třídní učitelé, pokud je doklad potvrzující nepřítomnost žáka nevěrohodný, lze požádat zákonného zástupce žáka o vysvětlení nebo požádat o spolupráci příslušný správní orgán.

O neomluvené i zvýšené absenci informuje třídní učitel ŠMP.

Při zvýšené omluvené nepřítomnosti prověřuje její věrohodnost, neomluvenou absenci do součtu 10 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka TU formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem.

O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy, zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí podpisu či převzetí zápisu se zaznamenává.

Pokud má žák více než 10 neomluvených hodin, svolává ředitel výchovnou komisi. Podle závažnosti se jí účastní ředitel školy, zákonný zástupce, TU, ŠP, ŠMP, popř. OSPOD a další odborníci. O průběhu a závěrech se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Každý účastník jednání obdrží kopii, neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonným zástupcem se zaznamenává.

V případě, že neomluvená absence přesáhne 25 hodin, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací na OSPOD nebo pověřenému obecnímu úřadu.

V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, pokud již byli zákonní zástupci pravomocným rozhodnutím správního orgánu postiženi pro přestupek podle zákona č. 200/1990 Sb., nebo je-li neomluvená absence příliš vysoká, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR.

Nasvědčuje-li skutečnost tomu, že jde o trestný čin, zasílá Policie ČR případ soudu. Za neomluvenou nepřítomnost ve školním vyučování je žákovi vysloveno výchovné

opatření, případně snížen klasifikační stupeň z chování takto:

- za 1 neomluvenou hodinu DTU
- od 2 do 5 vyučovacích hodin DŘŠ
- od 6 do 14 vyučovacích hodin 2. stupeň z chování
- od 15 vyučovacích hodin 3. stupeň z chování

Prokázané záškoláctví je nutno řešit bez odkladu a neprodleně prokazatelným způsobem vyrozumět zákonného zástupce žáka!

Agresivní chování, projevy žáků s PAS

Ve spolupráci s TU řeší přednostně pracovníci školního poradenského pracoviště (školní metodik prevence, výchovný poradce, školní speciální pedagog, školní psycholog). Tito pedagogičtí pracovníci zajišťují primárně také podporu pedagogů ve třídách, pokud takové situace nastanou.

Jako nejzávažnější hodnotíme situace, kdy by mohlo dojít k ohrožení zdraví či života samotného žáka nebo jeho spolužáků, pedagogických i nepedagogických pracovníků školy. V takovém případě je nezbytné dodržet následující postup:

- 1) V případě agresivního chování žáka** (např. brachiální agrese; kousání; kopání; házení předmětů, hraček či ničení vybavení třídy):
  - snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáka × ostatních žáků ze třídy), na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem (v případě, že žák reaguje negativně, nekomunikujeme s ním), popisujeme situaci, snažíme se ho uklidnit, odstraníme z žákova dosahu nebezpečné předměty (např. židle, nůžky);
  - přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého, prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob;
  - stále se snažíme žáka verbálně uklidnit, pomalu se k němu přibližujeme, ale pouze do bezpečné vzdálenosti. Je také vhodné udržet mezi žákem a námi ochrannou bariéru (např. školní lavice);
  - pokud žák na uklidňování reaguje, můžeme se k němu dále přibližovat, přičemž stále hovoříme klidným hlasem a uklidňujeme ho (vždy je třeba vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí);
  - snažíme se, aby se žák posadil např. na zem, na židli, na koberec a pokračujeme v jeho zklidňování;
  - pokud afekt stále trvá, udržujeme bezpečný odstup, hlídáme, aby si žák neublížil, zajišťujeme prostor (např. u oken), verbálně ho uklidňujeme a čekáme na pomoc dalšího dospělého;
  - kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).
- 2) V případě autoagresivního chování žáka** (např. kousání se; bouchání se do hlavy; bití hlavou o stěnu/o zem; vytrhávání si vlasů):
  - snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáků ze třídy). Na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem, snažíme se ho uklidnit;
  - přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob;
  - stále se snažíme žáka verbálně uklidnit, pomalu se přibližujeme k žákovi (do bezpečné vzdálenosti), snažíme se autoagresivní chování zastavit (vždy je třeba nutně vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí), např. vzít žáka za ruce, navázat oční kontakt, nabídnout alternativu (změnu situace);

- v případě velké fyzické síly čekáme na pomoc dalšího dospělého;
- kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

3) V případě vzniku rizikové situace mimo budovu školy (vycházka; školní akce):

- povinností pedagogického pracovníka je chránit bezpečí a zdraví žáka i mimo budovu školy/školského zařízení, kdy provádění této zásady má svůj odraz ve školském zákoně a dalších prováděcích předpisech. Jedná se např. o pravidla, která se týkají pedagogického dohledu nad žáky v případě výuky mimo místo, kde se obvykle uskutečňuje vzdělávání (např. § 3 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje, že při akcích mimo místo, kde škola uskutečňuje vzdělávání, nesmí na jednu osobu zajišťující bezpečnost a ochranu zdraví žáků připadnout více než 25 žáků. Výjimku z tohoto počtu může stanovit s ohledem na náročnost zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ředitel školy);
- pedagogický pracovník by měl při mimoškolních akcích zohlednit specifika projevů žáka s PAS (např. pro některé žáky s PAS může být cestování v MHD v dopravní špičce spouštěčem problémového chování);
- jestliže přece jen dojde ke krizové situaci, snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům, žáka s PAS se snažíme verbálně uklidňovat, zastavit ho, přimět ho, aby se posadil, fyzicky blokuje cestu k silnici a dalším nebezpečným místům (např. vodní plocha, koleje);
- je také vhodné zajistit, aby se do řešení situace nezapojovali kolemjdoucí a ostatní neznámé/nepoučené osoby;
- čekáme, až afekt u žáka s PAS zeslábně, informujeme o situaci školu a zákonné zástupce žáka, dohodneme se na dalších krocích;
- v případě, že je situace i nadále vážná, kontaktujeme Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).